

...

Fővárosi Ítéltábla

3.Pf.20.299/2018/6/III.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes jogi képviselőjének neve, címe ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek a I. rendű alperes jogi képviselőjének neve, címe ügyvéd által képviselt I. r. alperes neve (I. r. alperes címe.) I. rendű, a személyesen eljáró II.r. alperes neve II. rendű alperes címe) II. rendű, a III. rendű alperes jogi képviselőjének neve, címe által képviselt III.r. alperes neve (III.r. alperes címe.) III. rendű és a IV. rendű alperes jogi képviselőjének neve, címe által képviselt IV.r. alperes neve (IV. rendű alperes címe) IV. rendű alperes ellen hibás teljesítésből eredő kártérítés iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. december 20. napján kelt 11.P.21.231/2016/28. számú ítélete ellen a felperes által 29., 32. és Pf.3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti; megfellebbezett rendelkezései közül a pályázattal kapcsolatos 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) Ft, a vályogtégla megsemmisüléséből eredő 200.000 (kettőszázezer) Ft, az édesanyjától kapott kölcsönből eredő 3.000.000 (hárommillió) Ft és a 13.795.250 (tizenhárommillió-hétszázkilencvenötezer-kettőszázötven) Ft építkezési többletköltségből eredő kárigények tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja; ezt meghaladóan – a teljes perköltségre is kiterjedően – az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelmek korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes és az I. rendű alperes fellebbezési eljárási költségét személyenként 1.000.000 (egymillió) Ft-ban, a IV. rendű alperesét 1.000.000 (egymillió) Ft + áfa összegben állapítja meg.

A Fővárosi Ítéltábla elrendeli, hogy a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében (Budapest Környéki Törvényszék 11.P.23.749/2006/113. szám) kérte az I-II. és III. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezni az épület falazat és födémszerkezetének, valamint kéményszerkezetének bontási és újjáépítési költségeinek viselésére 5.179.605 Ft erejéig; az I-II. és IV. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezni a tetőszerkezet bontási és újjáépítési költségeinek viselésére 4.309.310 Ft erejéig; kérte kötelezni az I-IV. rendű alpereseket egyetemlegesen az 1.500.000 Ft pályázaton nyert, de igénybe nem vehetett összeg és a pályázat készítés költségeinek megfizetésére, 2.000 db vályogtégla megsemmisüléséből eredő 200.000 Ft kárának megtérítésére, 3.000.000 Ft az édesanyjától kapott kölcsönösszeg megfizetésére, 200.000 Ft szakértői költség viselésére, 400.000 Ft adó visszatérítési támogatás elvesztése miatti kár megtérítésére, az időmúlás miatt bekövetkező 13.795.250 Ft építkezési többletköltség viselésére, 7.500.000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére amiatt, mert a felperesnek és családtagjainak az életminősége, pihenéshez és személyes biztonságához való személyhez fűződő alkotmányos jogai sérültek, 4.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére a felperes egészségromlása miatt; továbbá a IV. rendű alperest kérte kötelezni 69.200 Ft többletköltség megfizetésére, amely abból eredt, hogy szakszerűtlen utasítása miatt több cserepet vásárolt, mint amennyire szüksége volt. Késedelmi kamatot és perköltségeinek megtérítését is igényelte. Előadta, hogy mindezen kára az alperesek hibás teljesítése folytán merültek fel.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, azt mind jogalapjában, mind összegszerűségében vitatták. Ezen kívül a IV. rendű alperes 11.P.23.749/2006/121 szám alatti, az I. rendű alperes pedig 11.P.23.749/2006/52 szám alatti beadványában elévülési kifogást is előterjesztett.

A Budapest Környéki Törvényszék 11.P.23.749/2006/141. számú ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 2.706.005 Ft-ot; kötelezte a IV. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 666.760 Ft-ot, mely összeg erejéig a IV. rendű alperes és az I. rendű alperes kötelezettsége egyetemleges; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezett arról, hogy a le nem rótt 900.000 Ft kereseti illetéket és az 580.296 Ft állam által előlegezett költséget az állam viseli. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 1.207.956 Ft, a III. rendű alperesnek 1.404.600 Ft, a IV. rendű alperesnek 1.712.488 Ft perköltséget.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.246/2016/8/III. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezésre és az ellenkérelemre tekintet nélkül teljes terjedelmében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felperes és az I. rendű alperes fellebbezési eljárási költségét személyenként 660.000 Ft-ban, a III. rendű alperesét 597.000 Ft + áfa, a IV. rendű alperesét 584.000 Ft + áfa ügyvédi munkadíjban, a felperes által le nem rótt fellebbezési illeték összegét 2.500.000 Ft-ban állapította meg.

A megismételt eljárásra az alábbi iránymutatásokat adta.

Az újabb eljárásban az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen a IV. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogás megalapozottságáról és arról is dönteni kell, a kifogása kihat-e a pertársakra.

A felelősség megállapítása során abból kell kiindulni, hogy a felperes és a III. rendű alperes között létrejött az építési szerződés, vizsgálni kell továbbá, hogy a II. rendű alperes vonatkozásában megállapíthatóak-e a szerződésen kívül okozott kártérítés feltételei.

Tisztázni kell a szakértői véleményben és a kiegészítő szakértői véleményekben található ellentmondást a III. és a IV. rendű alperes megosztott felelősségének arányával kapcsolatban. Tisztázni kell a kiegészítő szakértői vélemény és a felperesi, illetve I. és II. rendű alperesi észrevételek közötti ellentmondásokat.

Meg kell állapítani, hogy adott-e a felperes szakszerűtlen utasításokat az alpereseknek, és hogy ők a régi Ptk. 392. § (2) bekezdése alapján figyelmeztették-e erre a felperest. Mérlegelni kell, hogy a felperes késedelmes igényérvényesítése mennyiben csökkenti az alperesek felelősségét, különös figyelemmel az új árszínvonalon történő építkezés többletköltségére, illetve alkalmazható-e a Ptk. 340. § (1) bekezdés szerinti kármegosztás.

A nem vagyoni kárigényt egységesen kell vizsgálni az összes személyhez fűződő jog sérelme tekintetében, azonban figyelemmel kell lenni arra, hogy a felperes ilyen igényt csak a saját nevében érvényesíthet, a hozzátartozói nemvagyoni kárát nem igényelheti.

Az eddig rendelkezésre álló bizonyítékokból nem lehet egyértelműen arra következtetni, hogy a 200.000 Ft szakértői díjjal kapcsolatos követelés alaptalan.

Az adóvisszatérítési támogatás kapcsán nyilatkoztatni kell a felperest, hogy az mely jogszabály alapján illetve volna meg, mely időpontban, milyen feltételekkel jutott volna hozzá és attól mely időpontban esett el.

A felperest fel kell hívni annak bizonyítására is – ha az igény nem évült el –, hogy az 1.500.000 Ft kára az alperesek hibás teljesítésével van oksági kapcsolatban és a hiba nélkül 2001. december 10-ig mindkét ütemben végzendő munka elkészült volna, arra megfelelő anyagi fedezete is lett volna.

Amennyiben a felperes továbbra is igényt tart a 2.000 db vályogtéglá megsemmisülésével kapcsolatos kártérítésre, további bizonyítás lefolytatás szükséges arra, hogy ténylegesen hány vályogtéglá ment tönkre és azok szakszerű tárolás mellett károsodtak-e. Ugyanúgy bizonyításra szorul a felperes részéről az is, hogy 292 darab cseréppel többet vásároltatott vele a IV. rendű alperes és azt nem lehetett volna hasznosítani a továbbépítésnél, vagy ha szükségtelen volt, a felperes általi értékesítés esetén milyen összegű kár érte volna a felperest.

Figyelemmel kell lenni arra is, hogy nemcsak a perköltség, de az állam által előlegezett illeték és költség viselésére is a pernyertesség és pervesztesség arányában kell kötelezni a feleket.

A megismételt eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 28. sorszámú ítéletével kötelezte a III. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 150.000 Ft-ot, a IV. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1.850.539 Ft-ot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 900.000 Ft kereseti, 2.500.000 Ft fellebbezési illeték és az állam által előlegezett 1.019.713 Ft költség az állam terhén marad. Kötelezte a felperest az I. rendű alperes részére 2.060.000 Ft, a III. rendű alperes részére 1.982.222 Ft, a IV. rendű alperes részére 2.287.870 Ft perköltség 15 napon belüli megfizetésére azzal, hogy a felperes felmerült költségeit maga köteles viselni.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes kizárólagos tulajdonában álló városnévi helyrajzi szám hrsz.-ú, természetben városnév, cím. szám alatti ingatlanon a felperes a meglévő lakóház helyére új lakóház építését határozta el két ütemben: az első ütemben elbontásra kerül a meglévő lakóház épület, helyére megépül az új lakóépület, a második ütemben a meglévő, utcára nyíló üzlethelyiség kerül elbontásra és megépül az új üzlethelyiség. A felperes megbízása alapján az I. rendű alperes készítette el a tervdokumentációt és ő járt el az engedélyezés során is. Ugyanakkor a II. rendű alperes neve van a terven feltüntetve mint a készítője, de azt ténylegesen az I. rendű alperes készítette el és a tervezési díjat is az I. rendű alperes kapta, abból a II. rendű alperes nem részesült.

városnév Város Polgármesteri Hivatala mint elsőfokú építési hatóság a 2000. június 14. napján kelt 25498-6/2000. számú határozatával a felperes kérelmére a meglévő lakóépületre (két ütemben összesen 107,28 m² alapterületre) a bontási engedélyt megadta; továbbá engedélyezte az első ütemben földszint + tetőtér összesen 184,50 m² alapterületű, a második ütemben földszint + tetőtér összesen 104,03 m² alapterületű lakóépület és üzlet, valamint egy zártrendszerű szennyvíztároló építését. Kötelezte továbbá a felperest, hogy a használatbavételi engedély megkéréséig az ingatlanon lévő ideiglenes lakóépületet (szoba, konyha, fürdőszoba, pince), mely összesen 49,28 m² hasznos alapterületű, bontsa el.

Az I. rendű alperes által készített költségvetés szerint az építkezés 7.314.500 Ft-ba került volna. A felperes az alábbi forrásokból finanszírozta volna az építkezést: az édesanyja eladta a városnév, cím1. szám alatti ingatlanát, és abból 4.300.000 Ft-ot ad neki; három gyermek után 2.200.000 Ft összegű lakásépítési kedvezményt igényelt; 1.000.000 Ft kölcsönt vesz fel a városnév és Vidéke Takarékszövetkezettől. A felperes korábban már megvásárolt bontott anyagokat (nyílászárók, gépészeti, épületvillamossági vezetékek és szerelvények, hideg- és melegburkolatok) és számolt a helyszínen bontott anyagokkal is. A terv szerint a külső határoló falak vályogból készülnek, ezeket a felperes családi és más segítséggel maga készítette el a szükséges anyagok és energia felhasználásával.

Az építésügyi hatósághoz bejelentett felelős műszaki vezető az I. rendű alperes volt. A kivitelezési munka bejelentett kezdési időpontja 2000. július 5-e. A kőműves szerkezetépítési munkákat a III. rendű alperes végezte. A IV. rendű alperes készítette el a tetőszerkezetet 2000 decemberében, azonban a munka félbemaradt, a fedés (héjalás) a tetőszerkezetre ekkor került fel, a megépült tetőszerkezet takarásra került. A tetőszerkezet mindkét hosszoldalon íves szoknyajellegű túlnyúlással (konzolosan) készült. A terv műszaki leírása cserépfedést tartalmaz, az eredeti elképzelés hornyolt cserépfedés volt, amelyet az építető felperes Bramac betoncserépre változtatott. A fedést (héjalást) a felperes házilagosan maga kezdte meg felrakni 2001 májusa előtt, a felrakást a tetőfelület egy közbenső vonalában kezdte, és így rakták a sorokat felfelé. A felperes e munka befejezését követően vette észre, hogy a tetőszerkezet szarufái meghajlottak. Az építkezés 2001. május 21-e óta áll.

A felperes bejelentése folytán eljáró Pest Megyei Közigazgatási Hivatal felhívta az I. rendű alperest a szükséges intézkedések megtételére, tájékoztatva őt arról, hogy a vizsgálatok alapján a tetőszerkezet jelenlegi állapotában közvetlen életveszélyes. Ezt követően a 2001. október 25. napján kelt 32-1623/2/2001. számú határozatában kötelezte a felperest és az I. rendű alperest, hogy a tetőszerkezetet a határozat kézhezvételét követően azonnal alátámasztó dúcolással fogassa alá úgy, hogy a készítendő dúcolás a terheket a földszintre vezesse le. Egyéb építési tevékenységet 30 napra megtiltott. Megkereste városnév Város Jegyzőjét a fennmaradási és továbbépítési engedélyezési eljárás lefolytatására. városnév Város Polgármesteri Hivatala 2002. március 13-án kelt 25306/2002. számú határozatával kötelezte a felperest a perbeli lakóépület fennmaradási és továbbépítési engedély iránti kérelem részét képező, az építési hatóság megbízása alapján készült szakértői vélemény elkészítése költségeinek (szakértő által benyújtott számla szerint 160.000 Ft + áfa, azaz 200.000 Ft) 24 havi egyenlő részletekben történő megfizetésére; megkereste továbbá az illetékes ingatlanügyi hatóságot a perbeli ingatlanra városnév Város Önkormányzata javára 200.000 Ft erejéig jelzálogjog bejegyzése iránt. Indokolása szerint szakértő a tervdokumentációt a folyamatban lévő bírósági per (jelen per előzménye) eredményétől függően készíti el.

A felperes 2001. szeptember 11. napján büntető feljelentést tett az I. rendű alperessel szemben. A Budaörsi Városi Ügyészség a B.553/2002/5-II. számú 2003. július 30. napján kelt vádiratában emelt vádat a jelen per I. és II. rendű alperese ellen. A Budakörnyéki Bíróság a 2.B.1181/2003/38. számú, 2007. március 23-án kelt – a Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2.Bf.348/2007/5. számú 2007. december 4. napján kelt végzésével helybenhagyott – ítéletével a jelen per I. és II. rendű alperesét az ellenük emelt foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vádjá alól felmentette.

A felperes tervei szerint az ingatlanon lévő és a használatbavételi engedély megkérésekor elbontandó ideiglenes lakóépületben laktak volna az építkezés 2001. december végéig történő befejezéséig. Mivel az építkezés 2001. május 21-e óta áll, a felperes és családja jelenleg is ezt az épületet lakja. Az eredetileg bontandó üzlet épületben az üzlet 2011-ig működött.

A felperes 2001. szeptember 19. napján indított pert a jelen per I., II. és IV. rendű (ott III. rendű) és a jelen perben nem álló cégnév alperesek ellen a városnévi Városi Bíróságon

3.P.21.161/2001. szám alatt. A per áttétel folytán 2002. november 8. napjától a Pest Megyei Bíróságon 6.P.28.524/2002. szám alatt folytatódott. A felperes keresettől elállása folytán a Pest Megyei Bíróság a 2004. november 26. napján kelt 45. sorszámú végzésével a pert megszüntette. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2005. február 25. napján kelt 3.Pf.20.109/2005/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a fenti tényállás alapján a keresetet részben találta megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság elsődlegesen a szakértői véleményben és a kiegészítő szakértői véleményekben található ellentmondásokat kívánta tisztázni a másodfokú bírósági iránymutatása szerint.

Megállapította, hogy a másodfokú bíróság végzésében hivatkozott szakvélemény szakértől kiegészítő szakvéleménye volt az alapeljárásban 133. sorszám alatt, amire a felek 135., 137., 138. és 141/F/1. szám alatt észrevételt tettek. A megismételt eljárásban ezen észrevételeket a bíróság kiadta szakértől szakértő részére, aki az észrevételekre 5. sorszám alatt válaszolt.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perben a mérvadó bizonyíték a korábbi eljárásban beszerzett szakértői testületi felülvélemény (6.P.28.524/2002/22.), ez alapján készült el szakértől árszakértői véleménye (6.P.28.524/2002/37.). Hangsúlyozta, hogy a felperes indítványára újabb szakvéleményt szerzett be. szakértő2 szakvéleménye összecszerűségében megerősíti szakértől korábbi szakvéleményét. szakértő2 mindenre választ adott ahhoz, hogy az elsőfokú bíróság ez alapján el tudja bírálni a felperes keresetét. A hibás teljesítés körében a korábbi eljárások során beszerzett szakvéleményeket ezért figyelmen kívül hagyta, csak a szakértői testületi felülvéleményt értékelte. A szakértői testület a helyszíni szemlén megállapította a „felfedezhető” károsodásokat és a szerkezeti hiányosságokat. Rávilágított az alapvető szerkezeti, tervezési ellentmondásokra, mely szerint a tervező és az építető nem tudta eldönteni, hogy milyen szerkezetű épületet építsen, tetőtér-beépítéses földszintest vagy földszintből és emeletről álló házat. Megállapította, hogy mindenfajta erőtani méretezés és tapasztalat nélkül – hevenyészett kivitelben – olyan szerkezetet építettek, amelyek erőtani kihasználtsága azok teherbírási határait meghaladta. E körben utalt a házilagos kivitelezésű ellenőrizhetetlen minőségű vályogtégelából épített emeletre. A kellően végig nem gondolt tervezés és a nem kellő figyelemmel irányított kivitelezés során olyan esetekben spóroltak, amikor a szerkezetek stabilitásáról, megfelelőségéről volt szó. Ez vezetett egyes szerkezeti elemek túlterheléséhez, illetve a túlzott mértékű alakváltozásához. A felperes hibájának róta fel a szakértői testület, hogy szerkezetileg nem kellően megalapozott elképzeléseket kívánt megvalósítani, a saját anyagi korlátait is hibásan mérte fel, takarékoskodásában pedig az épület mérnöki szellemi munkáját, a felelős szerkezettervezést és szerkezetépítést mellőzte. Hangsúlyozta azonban, hogy az épület nem jelent közvetlen életveszélyt. Az egyes tartószerkezeti elemek ugyan nem megfelelőek, hibás kialakításúak, szerkezetileg alulméretezettek, de ez a vizsgálat időpontjában, 2003 decemberében közvetlen teherbírási tönkremenetellel nem fenyegetett. Az elkészült építményt a szerkezetek megtartásával, utólagos megerősítésével lehet műszakilag aggálymentesen használhatóvá tenni.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a fenti testületi vélemény nem tartalmazta a javítási költségek összegét, ezért arra nézve beszerzésre került szakértő1, majd pedig szakértő2 szakvéleménye. szakértő2nak az új eljárásban pontosított nyilatkozata alapján állapította meg a javítás összegét. Kiemelte továbbá, hogy az új eljárásban 18. sorszám alatt szerzett be elmeorvos szakértői véleményt a felperes nem vagyoni kárigénye tárgyában.

A IV. rendű alperes elévülési kifogása kapcsán kifejtette, hogy a régi Ptk. 327. § (1) és (2) bekezdése értelmében fogalmilag kizárt az, hogy egy eljárásban, ami az elévülést megszakította, bármelyik igény elévüljön, függetlenül attól, hogy a perben az igényt a kereset megváltoztatásával hogyan és mikor érvényesíti a fél.

Az elsőfokú bíróság rámutatott továbbá arra, hogy az I. rendű alperes az építési engedélyezési terveket készítette el, és vállalta a felelős műszaki vezetést; a felperes és a III. rendű alperes között szerkezetépítési kőműves munkákra, a felperes és a IV. rendű alperes között pedig a tetőszerkezet építési munkáira jött létre szerződés. A 2001-es első perindítással az elévülés mindegyik alperessel szemben megszakadt, a 2006-ban történt újabb perindítás folytán az elévülés ismét megszakadt, ennek következtében egyik alperessel szemben sem évült el a felperes igénye. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég Pp.) 51. § (1) bekezdés a) pontja szerinti egységes pertársaság nem jött létre, mert az egyes alperesekkel szembeni jogviszonyok elkülöníthetőek. A IV. rendű alperes elévülési kifogása ezért a többi alperes nem hat ki.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a II. rendű alperes pusztán a nevét és aláírását adta az I. rendű alperes által elkészített tervhez, mivel ebben az időpontban az I. rendű alperesnek nem volt meg a tervezői jogosultsága. Erre tekintettel a II. rendű alperes felelőssége nem állapítható meg.

A felperes szakszerűtlen utasításai körében az elsőfokú bíróság az alábbiakat értékelte. szakértő2 szakvéleményéből megállapította, hogy láthatóan gyenge teherbírású a tető ácsszerkezete, a szarufák erősen lehajlottak. A felperes saját maga segítséggel, valóban nem szakszerűen kezdte meg a cserepek felrakását. A IV. rendű alperes végrehajtotta a felperes szakszerűtlen utasítását, gyenge ácsszerkezetet épített, azonban a IV. rendű alperesnek meg kellett volna tagadnia a kicsi keresztmetszetű és gyenge teherbírású anyagokból történő tetőszerkezet felépítését. Az elsőfokú bíróság a IV. rendű alperes helyszíni szemlén adott magyarázata alapján, mely szerint a felperes ilyen anyagokat vásárolt és neki ezt kellett beépítenie, úgy értékelte, hogy itt is tetten érhető a felperes közrehatása.

A szakvélemény alapján a leg súlyosabbnak a padlástéri térdfalszerkezet hibáját értékelte. A gyenge térdfali tartószerkezet miatt károsodott az amúgy is hibás gyenge ácsszerkezet. A III. rendű alperes szakszerűtlen munkát végzett. A III. rendű alperes tehát gyengébb teherbírására építette a födémeket, mint amilyen teherbírásra lehetett volna építeni, a munkát azonban a felperes fejezte be. Az elsőfokú bíróság úgy értékelte, hogy itt is megállapítható a felperes közrehatása.

közrehatása. A kéménypillér teherhordó szerkezetként történő megépítése nem jelentős hiba, azt át kell építeni, de ez nem a kőműves III. rendű vagy a tervező I. rendű alperes hibája.

A felperes által megjelölt 13.795.250 Ft építési többletköltség tekintetében az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a felperesnek maximum 7-8.000.000 Ft erejéig volt forrása. A rendelkezésre álló pénzforrásokat a korábbi eljárás során a 140. sorszámú jegyzőkönyvben jelölte meg. Eszerint rendelkezésre állt 4.300.000 Ft (az édesanyja által adott pénz), 1.100.000 Ft (folyósított szociálpolitikai támogatás) és 900.000 Ft (takarékszövetkezeti kölcsön), mely források 2001. májusra már elfogytak. 2001 áprilisáig cserép vásárlásra sem volt pénze.

A felperes által jelzett 1.690.000 Ft állami támogatás utólagosan került volna folyósításra, ha 2001. december 31. napját követően a felperes elkezdte foglalkoztatni az édesanyját az új épületben megnyitandó üzletben. Tény, hogy a támogatás meghiúsult, de ezt a forrást a felperesnek meg kellett volna előlegeznie. A felperes további 400.000 Ft adó visszatérítéssel is számolt. Mindezek alapján a felperes a fentiekben jelzett 7-8.000.000 Ft közötti pénzügyi kerettel rendelkezett. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes nem követelhet építési többletköltséget, nem kérhet saját javára olyan forrást, amivel eleve nem is rendelkezett. Ha az alperesek hibátlanul teljesítenek, felperesnek akkor sem lett volna több pénzbeli forrása. A bontott anyagok megszerzése és a rokonok munkavégzése pedig független az alperesek hibás teljesítésétől. Mindezek alapján a 13.795.250 Ft építési többletköltség, a 400.000 Ft adó visszatérítési támogatás, a felperes édesanyja által nyújtott kölcsön és a pályázaton nyert összeg iránti kereseti kérelmeket alaptalannak ítélte.

szakértő szakértő szakvéleményének 200.000 Ft-os költsége megtérítésére a felperest az elsőfokú építési hatóság kötelezte, mert abból indult ki, hogy az épület életveszélyes. A perben született testületi felülvélemény ezt utóbb nem támasztotta alá, azt állapította meg, hogy az épület nem életveszélyes. szakértő² pedig úgy nyilatkozott, hogy az egész épület nem bontandó, az a kijavítás után tovább építhető. A szakvéleményekre tekintettel ezen kereseti kérelmet is alaptalannak találta az elsőfokú bíróság.

A felperes egészségügyi állapotromlásából jelentkező 4.000.000 Ft, valamint az életminőség csökkenése, pihenéshez és személyes biztonságához való személyhez fűződő alkotmányos jogainak sérelme miatti 7.500.000 Ft összegű kártérítési igényét is alaptalannak ítélte az elsőfokú bíróság az új eljárásban beszerzett elmeorvos szakértő véleménye alapján. Kiemelte, hogy az esetleges hibás teljesítés tényét és annak következményeit a felperesnek el kell tudnia viselni az építkezéssel együtt járó kockázatok körében. Az egyetlen hátrány, amelyet el kellett viselnie, hogy nem az általa eltervezett új lakóháznak megfelelő komfortfokozatú lakásban lakhatott. Az alperesek azonban csak a hibás teljesítés miatti hibák kijavításáért felelősek, azért nem, hogy a felperes a tervezett időpontot nem tudta tartani, az építést nem tudta befejezni. Ennek kockázatát eleve a felperesnek kell viselnie.

Az időmúlásból eredő következményekért az alperesek az elsőfokú bíróság nézete szerint nem felelnek, mivel a 2001-ben megindított perben a felperes keresetétől elállt.

Az elsőfokú bíróság szakértő² szakvéleménye alapján állapította meg az ítélet meghozatalának időpontjában az épület állapotát, és a szakvélemény alapján határozta meg a javítás módját. E szerint le kell bontani a cserépfedést, tetőfóliát, majd az ácsszerkezetet, ki kell bontani a tetőtéri ablakokat és le kell bontani a térdfalakat. Ezt követően meg kell építeni újra és pótolni kell a szerkezeteket: a térdfalak alatt új teherelosztó vasbeton gerendát és új térdfali tartószerkezetet kell építeni, a térdfal vázkitöltő falait meg kell építeni, az ablakokat átalakítva be kell építeni, majd tetőfóliát és cserepeket kell felrakni. A födémet függetleníteni kell a kéménypillértől. Az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy az életveszély fenn nem állását az eltelt idő egyértelműen igazolta, a tetőszerkezet és a térdfalak 17 éve állnak ugyanúgy, tehát nem szakadtak le. Egyértelmű ezért, hogy a hibás és gyenge szerkezet újjáépítésével hibátlan szerkezetet lehetett volna továbbépíteni. A felperes pénzügyi forrásai azonban korlátozottak voltak, eleve részben bontott anyagból, részben házi kivitelezéssel készített vályogtéglákkal tervezte a befejezést. Ehhez képest olyan többletköltségeket, ami új anyagokat tartalmazna, nem jogosult érvényesíteni.

A felperes közrehatásának mértékét a szakértő² szakvéleményében foglalt becslés alapján 40 %-ban határozta meg.

Az alperesek felelőssége kapcsán kifejtette, hogy a II. rendű alperes a már korábban írtak szerint nem felelős, az I. rendű alperes készítette el a terveket és ő volt a felelős műszaki vezető. A tervek alapján az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kivitelezést szakszerűen el lehetett volna végezni, ennek hiányáért azonban az I. rendű alperes felelőssé nem tehető. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ezért a III. rendű és a IV. rendű alperes kötelezésének lehet csak helye.

A javítási költség összegét szakértő² szakvéleménye alapján határozta meg az elsőfokú bíróság 2.000.539 Ft összegben. Rámutatott arra, hogy szakértő¹ a korábbi eljárás során benyújtott 37. sorszámú szakvéleményében nagyságrendileg hasonló javítási költséget mutatott ki, mint szakértő² a 2001-es árszinten. Az összecszerű kötelezéshez szükséges adatok tehát az előzményi perben történt 2004-es elállás idején már rendelkezésre álltak, így a késedelem jogkövetkezményei (késedelmi kamat) legfeljebb eddig az időpontig lehettek volna az alperesekre terhelhetőek.

A megvásárolt cserepek 69.200 Ft összegű többletköltsége nem hárítható át az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a IV. rendű alperesre, mivel egyértelmű, hogy a felperes tervezett még egy másik ütemet – üzlethelyiség –, amire mindenképpen kellett volna még cserép. Ezen kívül az I. ütemben sincs még fent valamennyi cserép, a lehajoló részek még nem fedettek.

A 2.000 db vályogtéglá megsemmisüléséből eredő 200.000 Ft kár megfizetésére a régi Ptk. 99. §-a értelmében senkit sem lehet kötelezni. A vályogtéglákat a felperes maga készítette, ő bocsátotta a kőműves rendelkezésére. A megmaradt építőanyagot mint tulajdonos ő volt köteles tárolni oly módon, hogy az ne menjen tönkre, ha mégis tönkrement a kárt ő viseli.

A perköltségek körében az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a pertárgy értéke 40.153.365 Ft volt. A III. rendű alperes 0,37 %-ban, a IV. rendű alperes pedig 4,6 %-ban lett pervesztes, az I. és II. rendű alperes 100 %-ban pernyertes. A III. és IV. rendű alperesek csekély fokú pervesztessége folytán a perköltségben marasztalásukat az elsőfokú bíróság mellőzte. A 900.000 Ft kereseti illetéket, 2.500.000 Ft fellebbezési illetéket, az alapeljárásban felmerült 580.296 Ft szakértői díjat, valamint a megismételt eljárásban felmerült 78.740 Ft +360.677 Ft szakértői díjakat a felperes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli. Az ügyvédi munkadíjakat a pertárgyérték és a pernyertesség alapulvételével határozta meg az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének a régi Pp. 252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság téves álláspontra helyezkedett akkor, amikor azt állapította meg, hogy részére a 2001-es árszínvonalon jár kártérítés. Előadta, hogy a per elhúzódása miatt az időmúlás következményét nem lehet terhére értékelni. Kiemelte, hogy a hibás és hiányos tervek alapján tőle nem volt elvárható, hogy a hibákat saját költségén más kivitelezővel próbálja kijavíttatni.

A fellebbezése kiegészítésében a felperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ismételen nem tett eleget a régi Pp. 221. § (3) bekezdésében foglaltaknak, nem jelölte meg azon jogszabályokat, amelyeken az ítélete alapult. A II. rendű alperes vonatkozásában nem tért ki arra, hogy a szerződésen kívüli kártérítés címén előterjesztett keresetet miért utasította el a bíróság, továbbra is hiányzik régi Ptk. 392. § (2) bekezdése alapján a peres felek magatartásának az értékelése.

Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azon jogszabályokat, amelyekre a kereseti kérelem kapcsán hivatkozott, így az I. és II. rendű alperes felelőssége tekintetében a 157/1997. (IX. 26.) Korm. rendelet előírásait, az I. rendű alperes mint felelős műszaki vezető felelősségét megállapító 51/2000. (VIII. 9.) FVM- GM-KöViM együttes rendelet 2. és 8. §-át. Továbbra is kérte, hogy a GK 54. számú állásfoglalás alapján állapítsák meg az alperesek felelősségét. A tervező a tervezési hibáért felelős a megrendelővel szemben, a vállalkozóknak pedig kötelezettsége lett volna a műszaki tervek felülvizsgálata. A műszaki tervnek megfelelően elkészített létesítmény hibájáért a kivitelező kártérítéssel tartozik, ha a megrendelőtől kapott tervek hibáját felismerhette, a megrendelőt azonban erre nem figyelmeztette. A közös károkozásra vonatkozó szabályok szerint az így keletkezett kár a tervező és kivitelező között megosztható, de a megrendelővel szemben a felelősségük általában egyetemleges. A GK 54. számú állásfoglalás alapján a felperes terhére közrehatást nem is lehetne megállapítani. A kérményekkel kapcsolatban kérte a magyar szabvány: (MSZ

04/82-85 Lakó- és közösségi épületek kéményeire) rendelkezéseinek alkalmazását, ennek ugyanis a kémények nem felelnek meg. A 2013-as fennmaradási engedély esetén az MSZ 845/2012. szabványnak sem felelnek meg a kémények, azokat részben vissza kell bontani és újakat építtetni az ingatlan használatbavételi engedélyéhez.

Az időmúlás kapcsán kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a saját korábbi ítéletével ellentétben nem a 2004-es, hanem a 2001-es árszínvonal alapján döntött a javítás költségeiről. Az új eljárásban ezt a változást semmi nem igazolta.

Kérte mindezek alapján a hatályon kívül helyezés körében azt is kimondani, hogy az ügyet az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja, mert a jelen tanács az időmúlást mindig a felperes terhére értékelte. Előadta továbbá, hogy a jelen eljárásban a keresetét 2006. augusztus 8-án terjesztette elő. 2007. április 6. napján tájékoztatást kért, mivel addig semmi nem történt az ügyében. Mindezeket a terhére értékelni nem lehet.

Sérrelmezte, hogy az I. és a II. rendű alperes felelősségét a bíróság nem állapította meg, holott az I. rendű alperes tervezőként és felelős műszaki vezetőként járt el, a II. rendű alperes felelőssége körében pedig a régi Ptk. 339. §-a alapján kellett volna eljárni. Az elsőfokú bíróság nem az ítéletábra hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatás alapján járt el a II. rendű alperes felelősségének vizsgálatakor. Indokolatlanul és a korábbi ítéletével ellentétben korlátozta a III. és IV. rendű alperesek felelősségét.

Álláspontja szerint a keresete szempontjából semmilyen jelentősége nincs a pénzforrásainak, mert a hibás teljesítéssel okozott kárának és a következménykárának a megtérítésére tart továbbra is igényt. Kifejtette, hogy az ítélet ellentmondó önmagával is a pénzforrások tekintetében. Hangsúlyozta, hogy arra valóban nem készült fel, hogy az épület a hibás teljesítés miatt 17 évig nem készül el, mivel a különböző szakértői vélemények egy része szerint az épület életveszélyes volt. A tetőszerkezet hibáit az ács a mai napig nem tudja hogyan javítsa ki, a kijavítás és a megoldás tőle nem várható. Hivatkozott arra is, hogy míg szakértő1 szakértő szerint elegendő a szerkezet megerősítése, addig szakértő2 szakértő szerint a meglévő szerkezetet el kell bontani és újra kell építeni. A házilagos kivitelezésnek semmilyen jelentősége nincs a többletköltség meghatározásánál, a keresetében ugyanis a 2001-es ÉKS szakipari költségeket állította be. Az időmúlás miatt a segítő rokonai meghaltak, így az építkezést már házilagosan nem tudta befejezni. A különböző szakvélemények a mai napig is hibásak, amelyet 17 éven keresztül észrevételezett.

Vitatta a III. rendű alperes jogi képviselőjének képviseleti minőségét is arra hivatkozással, hogy a jogi képviselőt 2016. június 6. óta törölték a névjegyzékből. Erre tekintettel részére ügyvédi munkadíj sem állapítható meg.

A másodfokú bíróság felhívására a fellebbezését a felperes azzal pontosította, hogy elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, másodlagosan pedig az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alapeljárásban a 113. sorszám alatt előterjesztett keresetének megfelelően kéri az alperesek marasztalását. A hatályon kívül helyezés iránti kérelmét azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság ismételten nem tett eleget indokolási kötelezettségének és az ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében foglaltaknak, ezért az ítéletet a régi Pp. 252. § (2) bekezdése alapján is hatályon kívül kell helyezni. Ugyanakkor a régi Pp. 252. § (3) bekezdése alapján is, mivel a szakértői bizonyítási eljárás megismétlése és kiegészítése szükséges. A hibás teljesítés körében a szakvélemények között továbbra is nagy mértékű és lényeges ellentmondások vannak. Lényeges kérdés, hogy míg szakértő1 6.P.28.524/2002/37. szám alatti szakvéleménye szerint a szerkezet megerősítésének költségei bruttó 2.706.005 Ft-ot tesznek ki, addig szakértő2 11.P.21.231/2016/19. szám alatti szakvéleménye szerint 3.049.551 Ft a bruttó javítási költség. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak sem, hogy miért hagyta figyelmen kívül szakértő2 szakvéleményére tett felperesi észrevételeket, így különösen az alapterület téves meghatározása, a kémények átvételének megtagadása körében.

Sérelmezte az elsőfokú bíróság ítéletét a nem vagyoni kártérítés elutasítása körében is. Álláspontja szerint az elmeorvos szakértői vélemény megállapításait helytelenül értékelte, hiszen egyértelmű, hogy a felperes pszichés tünetei fellángolnak a hibás teljesítés miatt. A törvényszék maga is utal arra, hogy az új épületben a felperes komfortosabban élhetett volna, ugyanakkor az ezzel kapcsolatos kereseti kérelmeket teljes egészében elutasította.

A megváltoztatás körében előadta, hogy a kereset módosítása is az ÉKS alapján határozta meg az egyes munkák fajtáját, költségeit. A per során igazolta, hogy milyen pályázati támogatástól, illetve adó visszatérítéstől esett el, és azt is, hogy az építkezés befejezetlensége miatt nem tudta az édesanyjával kötött megállapodást betartani, ezáltal vele a kapcsolata megromlott, ami ahhoz vezetett, hogy őt kitagadta a végrendeletében. Az építkezés előtt 50%-os munkaképesség-csökkenése volt, ami az építkezés után 2001-re már 67,5%-os rokkantságra változott. Az I. ütemben készülő lakóházat a mai napig nem tudta használatba venni és a II. ütem üzlethelyisége sem készült el. Az elmeorvos szakértői vélemény a hibás teljesítésnek a felperes egészségi állapotára gyakorolt hatását igazolta, ezért az életminőségének csökkenése, a pihenéshez és a személyes biztonságához való személyhez fűződő alkotmányos jogának sérelme miatti nem vagyoni kártérítés és az egészségügyi állapotromlás miatt jelentkező nem vagyoni kártérítés iránti kérelme is megalapozott. Végül arra is utalt, hogy a hibás teljesítés miatt vált szükségessé szakértő szakértői véleményének beszerzése, így ezen költség megtérítésére a felperes jogosult.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján. Kifejtette, hogy a felperes tért el a tervektől, ez az oka a hibás teljesítésnek. Az I. rendű alperes mint felelős műszaki vezető járt el, de mindig utólag szóltak neki a megvalósult állapotról.

A II. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint ha a terv alapján készült volna el az épület, az nemcsak a magyar szabványoknak, hanem az EU-s szabványoknak is megfelelt volna.

A IV. rendű alperes álláspontja szerint a felperes fellebbezésének kiterjesztése a nem vagyoni kárra nem minősül hatályos fellebbezésnek. A felperes fellebbezését 2018. január 5-én nyújtotta be. 2018. január 22-én kézbesítették részére az elsőfokú bíróság ítéletét, majd ezt követően 2018. február 17-én egészítette ki a fellebbezését. A fellebbezés kiegészítése azonban már a 15 napos fellebbezési határidőn túl érkezett, így a nem vagyoni kárra vonatkozó fellebbezése nem minősül hatályosnak.

A IV. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést a régi Pp. 252. § (2) bekezdése alapján, amely miatt indokolt lenne az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése. E körben hivatkozott a bírói gyakorlatra (BH1999. 132., BH1995. 223., BH1995. 38., EBH2006. 1414.), valamint a Kúria 1/2014. PK véleményére.

Álláspontja szerint nem állnak fenn a régi Pp. 252. § (3) bekezdésében foglalt feltételek sem, mert a tényállás nem maradt feltáratlan, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem irratellenes vagy okszerűtlen, logikai ellentmondásokat nem tartalmaz. A bizonyítékokat a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság okszerűen mérlegelte. E körben hivatkozott a BH2013. 119. számú jogesetre, mely szerint csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, mégpedig a támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. Álláspontja szerint az ítélet indokolása megfelel a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak, az elsőfokú bíróság megállapította a tényállást, a bizonyítékokat külön – külön és összességében is értékelte.

A másodfokú bíróság a IV. rendű alperes ellenkérelmében foglaltak alapján először azt vizsgálta, hogy a fellebbezés határidőben érkezett-e. Megállapította, hogy a felperes fellebbezése határidőben érkezett, az azonban a régi Pp. 95. § (2) bekezdése alapján a 235. § (1) bekezdésére figyelemmel hiánypótlásra szorult, amelyet a másodfokú bíróság Pf. 2. sorszám alatti végzésével el is rendelt. A felperes Pf. 3. sorszám alatt a hiányokat pótolta, így fellebbezése nem minősült elkésettnek és nem volt alkalmazható a régi Pp. 247. § (2) bekezdése sem.

A másodfokú bíróság a régi Pp. 239. §-a folytán alkalmazott régi Pp. 213. § (2) bekezdése alapján részítéletet hozott. A részítélet hozatala során figyelemmel volt arra is, hogy a felperes fellebbezése – tartalma szerint – mind a hatályon kívül helyezés, mind a megváltoztatás tekintetében csak az elsőfokú ítéletnek a keresetet elutasító rendelkezéseire és ezzel összefüggésben a perköltségekre terjedt ki.

Az elsőfokú bíróság ítélete érdemi felülbírálatra alkalmas volt a fenntartott kereset (23.P.23.749/2006/113.) 3., 4., 6. és 10. pontja tekintetében.

A fellebbezés e körben nem volt alapos az alábbi indokok miatt.

A pályázaton nyert összeg és a pályázat elkészítésére fordított költségek, mindösszesen 1.500.000 Ft kártérítés megfizetése iránti kereset (3. számú kereset) tárgyában az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást akkor, amikor a felperes rendelkezésre álló pénzügyi erőforrások alapján azt állapította meg, hogy az alperesek szerződészerű teljesítése esetén sem tudta volna a felperes az építkezést befejezni 2001. december 10. napjáig. A felperes előadása szerint ugyanis a támogatást akkor nyerte volna el, ha az üzlet 2001. december 10. napjáig elkészül. Az alperesek hibátlan teljesítése esetén sem készült volna el azonban az üzlet a felperes anyagi erőforrásainak hiánya miatt. Az okozati összefüggés hiányában ezért a felperes kártérítési keresete megalapozatlan. A felperes maga adta elő a 2015. november 18. napján tartott tárgyaláson (11.P.23.749/2006/140.), hogy eredetileg úgy tervezte, hogy 1.000.000 Ft kölcsönt vesz fel a takarékszövetkezettől, 2.200.000 Ft lett volna a gyermekek utáni támogatás és 1.300.000 Ft-ot kapott volna az édesanyjától. Ezen túl az édesanyja eladta a városnévi ingatlanát, amelyből szintén kapott volna 4.300.000 Ft-ot. A tervezettől eltérően azonban a takarékszövetkezettől csak 900.000 Ft kölcsönt kapott, a szociálpolitikai támogatásból is csak 1.100.000 Ft-ot folyósítottak részére, megkapta az édesanyjától a 4.300.000 Ft-ot, de az így rendelkezésre álló 6.300.000 Ft 2001 májusára elfogyott. Figyelemmel arra, hogy mind a pályázati pénzt, mind az adó visszatérítést csak később kapta volna meg a felperes, nyilvánvaló, hogy még az I. rendű alperes által készített 7.314.500 Ft-os költségvetés szerinti összeg sem állt rendelkezésre.

Az ítéltábla azonban figyelembe vette azt is, hogy a felperes fenntartott keresete szerinti elszámolás (23.P.23.749/2006/113/4. számú melléklet) sem támasztotta azt alá, hogy a kivitelezés 2001-ben 7.314.500 Ft összegből megvalósítható lett volna. A felperes az építkezés többletköltségeinek kiszámításakor maga is úgy kalkulált, hogy 2001-ben az építkezés I. üteme szerint a családi ház még hátralévő befejezési munkái nettó 4.797.200 Ft-ot, míg a II. ütem munkái nettó 10.023.000 Ft-ot tettek volna ki. A felperes is abból indult ki, hogy a ház készültségi fokához képest az I. ütem befejezése és a II. ütem együttesen csaknem nettó 15.000.000 Ft-ba került volna még a 2001. évi árszinten is. Az az előadása pedig, hogy az emberi erőforrás igényét a családból pótolta volna, egyrészt semmivel alá nem támasztott tényállítása, másrészt a munkálatokra nemcsak emberi, hanem anyagi erőforrásokkal is kellett volna rendelkeznie. Még a használt anyagok beszerzéséhez, megvásárlásához is kellett volna pénz.

szakértő2 szakértő 21.231/2016/19. számú szakvéleményében az el nem készült munkák átlagos kivitelezési költségét 2001-es árszinten nettó 10.334.431 Ft-ban állapította meg. Ebben nyilvánvalóan szerepeltek olyan anyag jellegű költségek is, amelyeket a felperesnek meg kellett volna vásárolnia az épület befejezéséhez. Márpedig a felperes maga is úgy

nyilatkozott, hogy a rendelkezésre álló pénze 2001. májusra elfogyott. A II. ütem kivitelezéséhez ekkor még hozzá sem kezdett. Amennyiben a felperes által kalkulált nettó 15.000.000 Ft, vagy a szakvélemény szerinti nettó 10.334.431 Ft volt még a hátralevő kivitelezési költség, úgy egyértelmű, hogy a felperes még akkor sem tudta volna az épületet befejezni 2001. december 10-ig, ha kizárólag a család saját kivitelezésében fejezi be a munkákat és munkadíjat egyáltalán nem kell fizetnie semmire. Mindezek alapján megállapítható, ha az alperesek szerződészerűen teljesítettek volna, a felperes akkor sem tudta volna az építkezést 2001. december 10-ig befejezni. Az alperesek esetleges jogellenes magatartása és a felperest ért kár közötti okozati összefüggés hiányában a felperesnek a szerződésszegésből eredő, a régi Ptk. 318. § (1) bekezdése folytán alkalmazott régi Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti kártérítési, valamint a szerződésen kívül okozott kár jogcímén előterjesztett 3. számú keresete ezért nem megalapozott. A 3. számú kereset alaptalansága folytán az elévülési kifogás vizsgálatára az elsőfokú bíróságnak nem kellett kitérnie.

Nem megalapozott a felperes fellebbezése az építkezés többletköltségeiként feltüntetett 13.795.250 Ft kártérítési igény (10. számú kereset) kapcsán sem. E körben az elsőfokú bíróság helyesen elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az alperesek szerződészerű teljesítése esetén be tudta volna-e fejezni a felperes az építkezést. A másodfokú bíróság e körben is utal az előző pontban kifejtettekre, mely szerint a felperes további anyagi lehetőséggel nem rendelkezett, saját állítása szerint 2001 májusára az a pénz amit össze tudott szedni, (6.300.000 Ft) elfogyott. Amennyiben megkapta volna a 400.000 Ft visszatérítést, valamint a 1.300.000 Ft pályázati pénzt, még az sem lett volna elég a befejezéshez sem 2001-ben, sem azt követően. Mivel az építkezést a felperes anyagi erőforrás hiányában nem tudta tovább folytatni, a 2014. évi építkezés többlet költségeiből eredő kártérítésre sem jogosult az okozati összefüggés hiányában.

Nem volt alapos a felperes fellebbezése a 2.000 db vályogtéglá tönkremenetele miatti 200.000 Ft-os kárigény(4. számú kereset) tekintetében sem. E körben a felperes maga adta elő a P.21.231/2016/3. számú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatában, hogy a vályogtéglát nejlonnal takarta le és raklapokon helyezte el a telken belül. A raklap azonban besüllyedt a talajba és onnan felszívta a vizet, így a téglák tönkre mentek. Mindezek alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a régi Ptk. 99. §-a alapján a felperes viseli a dologban beállott azon kárt, amelynek megtérítésére senkit nem lehet kötelezni. A vályogtéglák károsodása a szakszerűtlen tárolás miatt következett be, ezt támasztotta alá szakértől 23.P.23.749/2006/133. szám alatt előterjesztett szakvéleménye is. A szakértő a helyszíni eljárás alapján azt rögzítette, hogy a fel nem használt vályogtéglák tárolása kifogásolható, többségük emiatt ment tönkre. Az ezzel kapcsolatos kártérítési igény tárgyában az elsőfokú bíróság a 23.P.23.749/2006/122. és 126. sorszámú jegyzőkönyv szerint tájékoztatta a felperest a bizonyítási kötelezettségéről. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján a bizonyítékok okszerű mérlegelésével a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alapján jutott arra a következtetésre, hogy a vályogtéglák tönkremenetele az alpereseknek nem róható fel. A 4. számú kereset alaptalansága folytán az elévülési kifogás vizsgálatára az elsőfokú bíróságnak nem kellett kitérnie.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a felperes keresetét az édesanyja által nyújtott kölcsönből eredő 3.000.000 Ft kártérítési kereset (6. számú kereset) tárgyában is. A

másodfokú bíróság ezen kártérítési kereset kapcsán is utal arra, hogy a felperes saját erőből nem tudta volna befejezni az építkezést 2001. december 10. napjáig. Amennyiben a foglalkoztatás megghiúsulása és az építkezés időbeli elhúzódása miatt követelte tőle vissza az édesanyja a kölcsönt, ez okozati összefüggésben nem áll az alperesek hibás teljesítésével az előző pontokban kifejtettek alapján. Amennyiben pedig a felperesnek a kölcsönt mindenképpen vissza kellett volna adnia, úgy a visszafizetés attól függetlenül terhelte volna a felperest, hogy az alperesek hibásan vagy szerződésszerűen teljesítenek. Az okozati összefüggés ebben az esetben sem áll fenn az alperesek esetleges hibás teljesítése és a felperest ért kár (a kölcsön visszafizetése) között. A felperes azonban úgy nyilatkozott, hogy a kölcsönt nem fizette vissza, így a régi Ptk. 339. §-a szerint a kártérítés tényállási elemeiből a kár bekövetkezése sem valósult meg. A 6. számú kereset alaptalansága folytán az elévülési kifogás vizsgálatára az elsőfokú bíróságnak nem kellett kitérnie.

A fent kifejtetteken túl azonban az elsőfokú bíróság ítélete – a teljes perköltségre is kiterjedően – az elsőfokú bíróság által elkövetett alábbi eljárási szabálysértések miatt nem volt alkalmas az érdemi felülbírálatra.

Az 1. és 2. szám alatti kereset elbírálása körében az elsőfokú ítélet továbbra is megsértette a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, a szakértői bizonyítás továbbra is befejezetlen. Lényeges eljárási szabályt sértett a bíróság, amikor a szakértői vélemények közötti lényeges ellentmondások ellenére azok tisztázása nélkül hozott érdemi határozatot (BH1999. 132.).

szakértőtől a P 23.749/2006/30. számú szakvéleményében a 2001. évi árszinten a kőműves munkák bruttó értékét 1.693.101 Ft-ban, az ácsmunkák bruttó értékét 911.640 Ft-ban határozta meg. szakértő2 szakértő 21.231/2016/19. szám alatti szakvéleményében a hibák kijavításának bruttó költségét 2001. évi kivitelezés esetén 3.049.551 Ft-ban határozta meg, amelyből a kőműves által elkövetett hibák javítási költségét 2001. évi árakon bruttó 150.000 Ft-ban, az ácsmunkák javítási költségét pedig bruttó 1.850.539 Ft összegben határozta meg. Önmagában a két szakvéleményben foglalt jelentős értékbeli különbség miatt is szükség lett volna a két szakértő véleménye közötti ellentmondás feloldására.

Ezen túlmenően azonban az elsőfokú bíróság nem tett eleget az 1. és 2. számú kereset körében a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében írt kötelezettségének sem. Nem tisztázta a tényállás megállapítása körében, hogy pontosan mely munkákat végzett el a III. rendű, és melyeket a IV. rendű alperes. Mind a kőműves, mind az ácsmunkát tekintetében a felperes is végzett munkákat, amelyek körét az elsőfokú bíróság nem tisztázta pontosan. Azt követően lehetett volna csak a III. és IV. rendű alperes hibás teljesítése körében állást foglalni, ha pontosan megállapítja az elsőfokú bíróság, hogy a III. rendű alperes milyen kőműves munkákat, illetve a IV. rendű alperes milyen ácsmunkákat végzett el és melyek voltak azok a munkák, amelyeket a felperes végzett el.

Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság iránymutatása ellenére azt sem tisztázta az alperesi védekezés tükrében, hogy a felperes mikor, melyik alperesnek, milyen szakszerűtlen utasítást adott. Nem tisztázta, hogy a tervező, valamint a kivitelezők figyelmeztették-e a felperest arra, hogy az utasításai alapján a munkát szakszerűen nem lehet elvégezni {rég Ptk. 392. § (3) bekezdése}. Ennek hiányában nem lehet állást foglalni az egyes alperesek felelőssége körében.

Az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének akkor sem, amikor a régi Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján a felperes közrehatásának arányát megállapította. Nem felel meg az indokolási kötelezettségnek az az érvelés, mely szerint: „Itt is tetten érhető tehát a felperes közrehatása.” (az elsőfokú ítélet indokolásának 6. oldal 3. bekezdése). Ezen túl téves is az elsőfokú bíróság azon álláspontja, mely szerint, ha a felperes nem megfelelő anyagot vásárolt és a IV. rendű alperesnek azt átadta beépítésre, akkor ebből megállapítható a felperes közrehatása. Amennyiben a megrendelő alkalmatlan anyagot szolgáltat, a vállalkozó köteles őt erre figyelmeztetni a régi Ptk. 392. § (3) bekezdése alapján. Ha ennek ellenére a megrendelő az utasítást fenntartja, akkor a vállalkozó vagy elállhat a szerződéstől, vagy a kapott anyaggal, illetőleg a megrendelő utasítása szerint a megrendelő kockázatára köteles a munkát elvégezni. Ebben az esetben terheli csak felelősség a felperest. Amennyiben azonban őt az utasítás nem megfelelő voltára, a szolgáltatott anyag alkalmatlanságára a vállalkozó nem figyelmezteti, úgy a figyelmeztetés elmulasztásából eredő kárért a vállalkozó felelős.

Amennyiben az alperesek a régi Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján arra kívánnak hivatkozni, hogy a felperes a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, úgy pontosan meg kell jelölniük, hogy mely magatartása alapozza meg ezt, és ennek megfelelően kell a bíróságnak a releváns tényeket megállapítani, illetve a bizonyítandó tényekről a feleket tájékoztatni.

Nem tett eleget az elsőfokú bíróság a régi Pp. 221. § (3) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének az I. és II. rendű alperesek felelősségének jogalapja körében sem. Az I. rendű alperes volt a tervek készítője, valamint a felperes előadása szerint felelős műszaki vezetőként is eljárta. A felperes az I. rendű alperes jogellenes magatartását a tervezési szerződés vonatkozásában az 1997. évi LXXVIII. törvény (Épt.) 32. § (1) bekezdésére alapította, tekintettel arra, hogy nem a jogszabályoknak megfelelő tervet készített. E körben hivatkozott arra is, hogy megsértette a 45/1997. (XII. 29.) KTM rendelet 5. és 6. §-ában foglalt követelményeket, valamint a 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet 50. § (1) bekezdésében, valamint a 45/1997. (XII.29.) KTM rendelet 2. § (7) bekezdés b) pontjában foglaltakat, mivel a terv nem volt méretarányos. Az elsőfokú bíróság ítéletében pusztán azt állapította meg, hogy a tervek alapján a kivitelezést szakszerűen lehetett volna elvégezni, ez „következik a szakvéleményekből”. Nem jelölte azonban meg, hogy mely szakvéleményből és mi alapján vonta le azt a következtetést, hogy a tervek alapján a kivitelezést szakszerűen el lehetett volna végezni. Érthetetlen ezen indokolása már csak azért is, mert szakértő 23.749/2016/30. szám alatt benyújtott szakvéleménye a 15.-16. oldalon részletezi a terv hibáit. Ebben a szakértő maga is kiemelte, hogy a kivitelezés alapjául szolgáló terv hibás volt, a perbeli építmény a terv hiányosságai miatt az előírásoknak megfelelő módon nem volt megépíthető. E körben utalt a szakértő az IMSZB szakvélemény 14. oldalán található

megállapításokra. Nem vizsgálta az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 408. §-a szerint létrejött tervezési szerződésből eredő tervhibákat, figyelemmel a GK 54. számú állásfoglalásra is.

A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésben foglalt iránymutatás szerint a II. rendű alperes társtervezőként járt el. Annak a ténynek, hogy az engedélyezett terveken őt tüntették fel tervezőként, jelentőséget kell tulajdonítani, hiszen a tervek elkészítéséért ezzel a felelősséget is vállalta. Az elsőfokú bíróság nem adta jogszabályi indokát annak, hogy a terveket aláíró II. rendű alperes felelőssége miért nem állapítható meg.

Az I. rendű alperes a felperes álláspontja szerint felelős műszaki vezetőként is eljár. Az ebből eredő felelősségét azonban szintén nem vizsgálta az elsőfokú bíróság. Nem tisztázta, hogy felelős műszaki vezetőként vagy építési műszaki ellenőrként, netán a helyszíni tervezői művezetési feladatokkal ellátott megbízott tervezőként vett részt a munkákban. Az építési műszaki ellenőr az 51/2000. (VIII.9.) FVM-GM-KöViM együttes rendelet 14. § (3) bekezdése alapján az építtető helyszíni képviselője. A megbízását tehát a megrendelőtől vagy az építtetőtől kapja. Az építési műszaki ellenőr feladatát a 158/1997. (IX.26.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdése sorolja fel példálódzóan. Bár a felperes az I. rendű alperes felelőssége kapcsán nem erre, hanem a felelős műszaki vezetői felelősségre hivatkozott, ténylegesen azonban olyan cselekményeket jelölt meg, amelyek az építési műszaki ellenőr feladatkörébe is tartoznak (nem irányította megfelelően az építési munkákat, nem felügyelte azokat). A felelős műszaki vezető azonban a kivitelezővel áll tagsági, alkalmazotti vagy megbízotti jogviszonyban, felelősségére az 51/2000. (VIII.9.) FVM-GM-KöViM együttes rendelet, illetőleg az Étv. 40. § (2) bekezdése irányadó. Mivel a felperes és az I. rendű alperes is úgy nyilatkozott, hogy közöttük jött létre megállapodás arra nézve, hogy a szükséges ellenőrzési feladatokat ellássa az I. rendű alperes, így nem felelős műszaki vezetőként, hanem vagy építési műszaki ellenőrként vagy a helyszíni tervezői művezetési feladatokkal megbízott tervezőként járt el az I. rendű alperes, és felelősségét is ennek megfelelően kell elbírálni. A felperes részletes tényelőadást tett a 113. sorszámú keresetpontosításában az I. és a II. rendű alperesek jogellenes magatartása körében, és megjelölte azon jogszabályokat is, amelyekre alapítja az alperesek jogszabályba ütköző eljárását. Az elsőfokú bíróság ezeket teljesen figyelmen kívül hagyta és ítélete indokolásában sem tért ki arra nézve, hogy a fenti jogszabályokból eredő felelősségi szabályokat miért nem alkalmazta. Azon indokolása, mely szerint az I. rendű alperes mint felelős műszaki vezető a konkrét hibás kivitelezésért nem felel, mert nem várható el tőle, hogy a szakember „feje felett állva, kezét vezetve” legyen jelen, nem felel meg a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében írt bizonyíték-értékelési kötelezettségnek és a 221.§ (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségnek.

A megvásárolt cserepek többletköltsége (5. számú kereset) tárgyában az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.246/2016/8/III. számú végzésében foglaltaknak. Lényeges eljárási szabálysértés, ha a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglalt utasítást a bíróság az újabb eljárásban nem veszi figyelembe, és az előírt bizonyítás kiegészítést mellőzi (EBH 2006. 1414.). A megvásárolt cserepek többletköltsége tárgyában pusztán annak bizonyítására hívta fel a felperest, hogy a IV. rendű alperes szóbeli közlése alapján történt meg a cserepek megvásárlása, és ennek kapcsán merült fel a felperesnek 69.200 Ft kára. Azt azonban továbbra sem tisztázta az elsőfokú bíróság a IV. rendű alperes védekezése kapcsán, hogy a megvásárolt cserepek a II. ütemben, valamint az I. ütem még

hátralévő részében felhasználhatóak-e. Amennyiben pedig azokat szükségtelenül rendelte meg a felperes, úgy az értékesítés esetén milyen összegű kár érte volna őt.

Nem vizsgálta az elsőfokú bíróság továbbá a IV. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogást sem. Az elsőfokú bíróság az elévülési kifogás kapcsán úgy nyilatkozott, hogy fogalmilag kizárt az, hogy egy eljárásban, ami az elévülést megszakította, bármelyik igény elévüljön függetlenül attól, hogy a perben az igényt a kereset megváltoztatásával hogyan, miként és mikor érvényesíti a jogosult. A megvásárolt cserepek többletköltsége miatt kártérítési igényt a felperes a megelőző eljárások során nem érvényesített, az erre irányuló keresetet először a 2006. augusztus 8. napján kelt keresetlevele tartalmazza. A felperes arra hivatkozott, hogy 2001. május 17-én végzett a tetőfedéssel és ekkor szembesült azzal, hogy 292 db-bal több cserepet vásároltatott vele a IV. rendű alperes a szükségesnél (23.749/2006/122/F/1.). Az ezzel kapcsolatos kára után 2001. május 18. napjától kérte kamat megfizetésére kötelezni a IV. rendű alperest, ezt jelölte meg a késedelembe esés időpontjaként is. Erre tekintettel a követelés – amennyiben az elévülést a felperes nem szakította meg – elévült a 2006. augusztus 8. napján előterjesztett kereset alapján. Ezért érdemben is kell vizsgálni a IV. rendű alperes elévülési kifogása kapcsán, hogy a felperes igényét határidőben érvényesítette-e a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján.

A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében iránymutatásul szabta, hogy a nem vagyoni kárigényt (7. számú kereset) egységesen kell vizsgálni az összes személyhez fűződő jog sérelme tekintetében. Téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy az építkezés elhatározása esetén az építtetőnek az esetleges hibás teljesítés tényét és annak következményeit el kell tudnia viselni, mert az az építkezéshez hozzátartozó kockázat. A polgári jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni a régi Ptk. 4. § (1) bekezdése alapján. A szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére, és jogosultság a szolgáltatás követelésére a régi Ptk. 198. § (1) bekezdése szerint. Erre tekintettel minden szerződéses jogviszonyban abból kell kiindulni, hogy a szerződést a felek az abban foglaltak szerint teljesítik, nem pedig abból, hogy a teljesítés eleve hibás lesz. Ezzel összhangban az elmeorvos szakértői vélemény alapján értékelni kell azt is, hogy bár különálló pszichiátriai betegséget vagy maradandó pszichés károsodást a hibás kivitelezés a felperesnél nem okozott, átmenetileg azonban a tünetei fellángoltak. A hibás teljesítés miatti idegi megterhelés számára egészségügyi állapotromlást idéz elő. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság a régi Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének sem tett eleget a nem vagyoni kárigény tekintetében, hiszen erre nézve az I. rendű alperes elévülési kifogást terjesztett elő 23.749/2006/52. szám alatti beadványában, amit az elsőfokú bíróság nem vizsgált. Nem tért ki arra sem, hogy a régi Ptk. 82. §-a, valamint az 1949. évi XX. törvény 59. § (1) bekezdése, 54. § (1) bekezdése és a 70/B. § (4) bekezdése szerinti jogsértésekre alapított kereset miért alaptalan. Ezen jogsértések körében a felperes az alperesek hibás teljesítésére is hivatkozott, aminek az értékelése azonban elmaradt. Nem vizsgálta az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes elévülési kifogását sem.

A 8. számú kereset szerinti, szakértő szakértőnek megfizetett 200.000 Ft-os szakértői díj mint kár kapcsán az elsőfokú bíróság nem a másodfokú bíróság iránymutatása szerint járt el. Lényeges eljárási szabálysértés, ha a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglalt

utasítást a bíróság az újabb eljárásban nem veszi figyelembe. A másodfokú bíróság ugyanis hivatkozott végzésében rámutatott arra, hogy a felmerült szakértői díj megfizetése nyilvánvaló oksági kapcsolatban van a hibás teljesítéssel. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az épület életveszélyes volt-e vagy sem. Az elsőfokú bíróság ennek ellenére abból indult ki, hogy az épületet az igazságügyi felülvélemény nem minősítette életveszélyesnek, ezért ez a kereseti kérelem alaptalan. Ezzel egyértelműen megszegte a másodfokú bíróság iránymutatásában foglaltakat, és nem vizsgálta a felperesnél felmerült kár összegét. Az okozati összefüggés fennállása alapján az elsőfokú bíróságnak érdemben kellett volna vizsgálnia a felperest ért kár összegét. A felperes csak azon közigazgatási határozatot csatolta a korábbi eljárásban, amelyben a hatóság 2002. március 13. napján kelt határozatában a 200.000 Ft szakértői díj megfizetésére kötelezte a felperest 24 havi egyenlő részletben. Az elsőfokú bíróság azonban nem folytatott le bizonyítást arra nézve, hogy azt az összeget valóban megfizette-e a felperes és mikor(a kár bekövetkezte), nem vizsgálta az egyes alperesek közrehatásának arányát.

Az adó visszatérítési támogatás kapcsán (9. számú kereset) az elsőfokú bíróság szintén nem tett eleget a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglaltaknak. Lényeges eljárási szabálysértés, ha a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglalt utasítást a bíróság az újabb eljárásban nem veszi figyelembe, és az előírt bizonyítás kiegészítést mellőzi (EBH 2006. 1414.). Az adó visszatérítési támogatás kapcsán az elsőfokú bíróság arra hivatkozott, hogy nem kérhet a felperes a saját javára megtéríteni olyan forrást, amivel eleve nem is rendelkezett volna. Ugyanakkor továbbra sem tisztázta, hogy az adó visszatérítés mely jogszabály alapján illette volna meg a felperest, ahhoz mely időpontban, milyen feltételekkel jutott volna hozzá, és attól pontosan mikor esett el. E körben a kereset is hiányos, hiányzik a fenti releváns tényekre vonatkozó felperesi előadás.

Az elsőfokú bíróság nem tett eleget a másodfokú bíróság iránymutatásában foglaltaknak a körben sem, amikor a felperes keresettől való elállásától eltelt időt teljes egészében a felperes terhére értékelte, de ennek részletes indokát nem adta.

A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette; megfellebbezett rendelkezései közül a 3., 4., 6. és 10. számú keresetet elutasító részében helybenhagyta a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján; az 1. és 2. számú kereset fellebbezéssel érintett részében, valamint az 5., 7., 8. és 9. számú kereset tárgyában – a teljes perköltségre kiterjedően – a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül helyezte hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét és az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította a régi Pp. 252. § (2) és (3) bekezdés alapján. A feleknek az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költségét a régi Pp. 252. § (4) bekezdése alapján csak megállapította, arról az elsőfokú bíróságnak kell majd rendelkeznie. A jelen másodfokú eljárásban fellebbezési illeték nem merült fel az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján. A felperes, valamint az I. és IV. rendű alperesek perköltségét az őket képviselő ügyvéd munkadíjában határozta meg. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg. Az ügyvédi munkadíj megállapítása körében figyelemmel volt a jogi képviselők által kifejtett ügyvédi tevékenységre. A III. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban a régi Pp. 79.

§ (1) bekezdése szerint igazolt költsége nem merült fel, így arról a másodfokú bíróságnak nem kellett rendelkeznie.

A felperes fellebbezésében sérelmezte, hogy III. rendű alperes jogi képviselőjének neve nem járhatott volna el, mert törölték a „névjegyzékből”. Az ítéltábla rámutat arra, hogy a Magyar Ügyvédi Kamara honlapja szerint III. rendű alperes jogi képviselőjének neve a jelenlegi nyilvántartás szerint a Budapesti Ügyvédi Kamara tagja. A III. rendű alperes azonban a jogi képviseletre meghatalmazást a ügyvédi iroda részére adta, az iroda törlésére pedig a felperes fellebbezésében nem hivatkozott.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a IV., valamint az I. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogásokat és azoknak a többi alperesre történő kihatását is vizsgálnia kell. Amennyiben bármelyik kártérítési igény megalapozott, és elévülési kifogást a IV. vagy az I. rendű alperes azon kárigény tekintetében előterjesztett, úgy vizsgálnia kell az elsőfokú bíróságnak a kár bekövetkeztenek időpontját, ehhez mérten kell állást foglalnia az elévülés tárgyában. Amennyiben a felperes az elévülés nyugvására vagy megszakadására kíván hivatkozni, úgy e körben a bizonyítás a felperest terheli a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, erről őt a régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerint tájékoztatni kell.

Az 1. és 2. számú kereset tárgyában először pontosan meg kell állapítani, hogy milyen terjedelemben végzett ácsmunkákat a IV. rendű alperes és kőműves munkákat a III. rendű alperes, valamint milyen terjedelemben végzett kőműves és ácsmunkát a felperes saját (házilagos) kivitelezés körében.

Ezt követően kell állást foglalni a III. és IV. rendű alperesek hibás teljesítése és ezzel okozati összefüggésben a felperest ért kár összege körében. szakértő1 23.749/2006/30. számú szakvéleményében és szakértő2 szakértő 21.231/2016/19. szám alatti szakvéleményében foglalt jelentős értékbeli különbség miatt szükséges a két szakértő véleménye közötti ellentmondás feloldása a hibák pontos tartalmára, a javítás terjedelmére és a javítási költségekre nézve. A felperes 2014. évi árszinten kérte a javítási költségek meghatározását. Amennyiben ezen időponttól el kíván térni az elsőfokú bíróság, úgy meg kell indokolnia, hogy az időmúlás tényét milyen okból és milyen időszakra nézve értékeli a felperes terhére.

Tisztázni kell, hogy a felperes adott-e alkatatlan anyagot vagy szakszerűtlen utasítást (ami lehet a szakszerű, nem hibás tervtől történő eltérés is). Első lépésben fel kell hívni a III. és IV. rendű alpereseket, hogy nyilatkozzanak, pontosan mikor adott és milyen alkatatlan anyagot, mikor adott és milyen tartalmú szakszerűtlen utasítást a felperes, erre felhívták-e a felperes figyelmét, erre tekintettel az utasítását fenntartotta-e. Amennyiben az alperesek tényállításait a felperes vitássá teszi, a bizonyítás az alpereseket terheli a régi Pp. 164. §(1) bekezdése alapján, amelyről őket a régi Pp. 3.§ (3) bekezdése szerint tájékoztatni kell. Az elsőfokú bíróságnak figyelemmel kell lennie arra, hogy amennyiben a megrendelő alkatatlan anyagot szolgáltat, szakszerűtlen utasítást ad, a vállalkozó köteles őt erre figyelmeztetni a régi Ptk.

392. § (3) bekezdése alapján. Ha ennek ellenére a megrendelő az utasítást fenntartja, akkor a vállalkozó vagy elállhat a szerződéstől, vagy a kapott anyaggal, illetőleg a megrendelő utasítása szerint a megrendelő kockázatára köteles a munkát elvégezni. Ebben az esetben terheli csak felelősség a felperest. Amennyiben azonban őt az utasítás nem megfelelő voltára, a szolgáltatott anyag alkalmatlanságára a vállalkozó nem figyelmezteti, úgy a figyelmeztetés elmulasztásából eredő kárért a vállalkozó felelős.

Amennyiben az alperesek a régi Ptk. 340. §-ára kívánnak hivatkozni, úgy fel kell őket hívni, pontosan jelöljék meg, hogy mely cselekménye volt az a felperesnek a kár elhárítása és csökkentése körében, amelynek során nem úgy járt el ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható. Az erre tett felperesi nyilatkozat alapján kell az elsőfokú bíróságnak e körben a feleket a régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a bizonyítási kötelezettségükről tájékoztatni.

I. és II. rendű alperes tekintetében tisztázni kell a szakvélemények alapján, hogy az általuk elkészített terv hibás volt-e és ebből eredően a régi Ptk. 310., valamint a szerződésszegésből és a szerződésen kívüli károkozásból eredő felelősségük fennáll-e, illetve milyen terjedelemben a III. és a IV. rendű alperes által hibás teljesítéssel okozott kár vonatkozásában. Az I. és II. rendű alperes közrehatásának arányát a különböző szakvélemények eltérő mértékben állapították meg (lásd szakértő1 és szakértő2 szakvéleményei). Az ezekben lévő ellentmondásokat fel kell oldani a szakvélemények ütköztetésével.

Az I. rendű alperes jogellenes magatartása körében vizsgálni kell azt is, hogy felelős műszaki vezetőként vagy építési műszaki ellenőrként, netán a helyszíni tervezői művezetési feladatokkal ellátott megbízott tervezőként vett részt a munkákban. Az építési műszaki ellenőr az 51/2000. (VIII.9.) FVM-GM-KöViM együttes rendelet 14. § (3) bekezdése alapján az építető helyszíni képviselője. A megbízását tehát a megrendelőtől vagy az építetőtől kapja. Az építési műszaki ellenőr feladatát a 158/1997. (IX.26.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdése sorolja fel példálódzóan. Bár a felperes a I. rendű alperes felelőssége kapcsán nem erre, hanem a felelős műszaki vezetői felelősségre hivatkozott, ténylegesen azonban olyan cselekményeket jelölt meg, amelyek az építési műszaki ellenőr feladatkörébe is tartoznak (nem irányította megfelelően az építési munkákat, nem felügyelte azokat). A felelős műszaki vezető viszont a kivitelezővel áll tagsági, alkalmazotti vagy megbízotti jogviszonyban, felelősségére az 51/2000. (VIII.9.) FVM-GM-KöViM együttes rendelet, illetőleg az 1997. évi LXXVIII. tv. (Étv.) 40. § (2) bekezdése irányadó. Mivel a felperes és az I. rendű alperes is úgy nyilatkozott, hogy közöttük jött létre megállapodás arra nézve, hogy a szükséges ellenőrzési feladatokat ellássa az I. rendű alperes, így a jelenlegi peradatok szerint nem felelős műszaki vezetőként, hanem vagy építési műszaki ellenőrként vagy a helyszíni tervezői művezetési feladatokkal megbízott tervezőként járt el az I. rendű alperes, és felelősségét is ennek megfelelően kell elbírálni. Az I. rendű alperes státuszának megállapítását követően kell vizsgálni, a felperes 113. sorszámú keresetpontosításában foglalt I. rendű alperesi jogellenes magatartásokat, arra az I. rendű alperest nyilatkoztatni kell. A felperesi és I. rendű alperesi nyilatkozatok függvényében kell a régi Pp. 3.§ (3) bekezdése szerint tájékoztatni a feleket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási kötelezettségeikről és a bizonyítás elmulasztásának jogkövetkezményeiről. Az így lefolytatott bizonyítás eredményéhez képest lehet állást

foglalni az alperesek jogellenes magatartása, közrehatásuk aránya, a felperest ért kár és annak mértéke körében.

Az 5. számú kereset tárgyában tájékoztatni kell a felperest a régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján, hogy az ő kötelezettsége azt bizonyítani, hogy a IV. rendű alperes vásároltatott vele a szükségesnél 292 db-bal több cserepet, azok az I. ütem befejezési munkálataihoz, valamint a II. ütemhez nem használhatóak fel. A felperes köteles bizonyítani, azt is, hogy a cserepek értékesítése esetén milyen összegű kár éri őt a felesleges vásárlás miatt. Ezzel párhuzamosan azonban vizsgálni kell a IV. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogást is. A felperes azt állította, hogy 2001. május 17-én végzett a tetőfedésével és akkor szembesült azzal, hogy 292 db cseréppel többet vásárolt. A cserép vásárlásból eredő igényét azonban a felperes először csak a 2006. augusztus 8-án érkezett keresetlevelében érvényesítette. Az elévülési kifogásra tekintettel a felperest terheli annak a ténynek a bizonyítása, hogy a követelése nem évült el, amiről őt a régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatni kell. Az így lefolytatott bizonyítás eredményéhez képest lehet állást foglalni a IV. rendű alperes jogellenes magatartása, a felperest ért kár és annak mértéke körében.

A 7. számú kereset tárgyában a nem vagyoni kárigényt egységesen kell vizsgálni és e szerint kell figyelembe venni, hogy a felperes életminőségében, egészségügyi állapotában bekövetkezett állapotromlás milyen mértékű nem vagyoni kárt alapoz meg. Figyelembe kell venni az egyes alperesek közrehatásának arányát. Értékelni kell az elmeorvos szakértő véleményben foglaltakat, mely szerint az egészségügyi állapotromlás fellángolhat az esetleges hibás teljesítés miatt kiváltott idegeskedés és stressz hatására. Az azonban egyértelmű, hogy a felperes III. rokkantsági fokozatba sorolása nem hozható összefüggésbe az alperesek hibás teljesítésével, hiszen a 3.P.21.161/2001. számú ügyben a keresetlevél mellékletét képező 2001. augusztus 7-én kelt tájékoztatás szerint a 2001. július 27-ei szakvélemény alapján került a III. rokkantsági fokozatba. Azonban már jóval az építkezés előtt is voltak olyan egészségügyi problémái, amelyekre hivatkozott. Vizsgálnia kell az elsőfokú bíróságnak, hogy az egyes alperesek esetleges hibás teljesítése, szerződésen kívüli károkozó magatartása okozhatta-e a felperesnek a régi Ptk. 82. §-a, 54. § (1) bekezdésére, valamint az 1949. évi XX. törvény 59. § (1) bekezdésére és a 70/B. § (4) bekezdése szerinti jogai megsértését. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban csak az építkezés befejezésének elmaradását értékelte, azt azonban nem, hogy önmagában a hibás teljesítés a megjelölt jogok sérelméhez hozzájárult-e és milyen mértékben. A újonnan megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak ezt is vizsgálnia kell. A kereset megalapozottsága esetén vizsgálni kell az I. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogást is. Az így lefolytatott bizonyítás eredményéhez képest lehet állást foglalni az alperesek jogellenes magatartása, közrehatásuk aránya, a felperest ért kár és annak mértéke körében.

A 8. számú kereset körében az alperesek felelősségét azon a ténybeli alapon kell elbírálni, hogy a hibás teljesítéssel okozati összefüggésben rendelt el az építésügyi hatóság szakértői bizonyítást, és az ott felmerült szakértői díj az esetleges alperesi hibás teljesítéssel van okozati összefüggésben, nem pedig azzal, hogy az ott készült szakvélemény megállapításai helytállóak-e vagy sem (az épület életveszélyes állapotú-e vagy sem). Itt is külön értékelni kell az egyes alperesek közrehatásának arányát.

Fel kell hívni az alpereseket nyilatkozattételre a tekintetben, hogy vitatják-e azt a tényt, hogy a felperes az általa csatolt határozat alapján a 200.000 Ft szakértői díjat megfizette. Amennyiben vitatják a kifizetés tényét, annak bizonyítása a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperes kötelezettsége, amelyről őt a régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatni kell. A kárigény megalapozottsága esetén vizsgálni kell a kár bekövetkeztének időpontját is, azt, hogy a felperes a szakértői díjat mikor fizette meg. Ezen keresete kapcsán a kamatot 2002. február 16. napjától kért a felperes (23.749/2006/122/F/1.), de arra még tényelőadása sem volt, hogy a szakértői díjat mikor fizette meg, kára mikor merült fel. A kereset megalapozottsága esetén vizsgálni kell a IV. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogást. Az így lefolytatott bizonyítás eredményéhez képest lehet állást foglalni az alperesek jogellenes magatartása, közrehatásuk aránya, a felperest ért kár és annak mértéke körében.

A 9. számú kereset tárgyában, mivel az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban sem tett eleget a másodfokú bíróság iránymutatásában foglaltaknak, fel kell hívni a felperest a régi Pp. 95. §-a alapján, hogy a kereseti tényelőadása hiányos, nem jelölte meg, hogy mikor, milyen feltételekkel jutott volna hozzá a támogatáshoz és milyen jogszabály alapján, valamint azt sem, hogy mikor esett el attól, hogy az adó visszatérítési támogatást megkapja. Ez utóbbi időpontnak a IV. rendű alperes elévülési kifogása miatt is kiemelkedő jelentősége van. Tájékoztatni kell a felperest a régi Pp. 95. § alapján arról is, hogy amennyiben ezen keresete tényalapját továbbra sem jelöli meg, úgy a hiányos kereset szerint fogja anyagi jogi igényét elbírálni az elsőfokú bíróság. Amennyiben pedig a kereset tényalapját a felperes megjelöli, a bizonyítási eljárás lefolytatását követően lehet állást foglalni az egyes alperesek jogellenes magatartása, közrehatásuk aránya, a felperest ért kár és annak összege, az okozati összefüggés és az elévülési kifogás tárgyában.

A fentiekben írt tények tisztázása és a lefolytatott bizonyítási eljárás után lesz abban a helyzetben az elsőfokú bíróság, hogy a hatályon kívül helyezett rész tekintetében érdemi elbírálásra alkalmas döntést hozzon.

Mivel az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban sem tett eleget a másodfokú bíróság iránymutatásában foglaltaknak, a másodfokú bíróság a régi Pp. 252.§ (4) bekezdése szerint elrendelte, hogy a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja.

Budapest, 2018. július 4.

Dr. Pestovics Ilona s.k.

a tanács elnöke

Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k.
Judit s.k.

Takácsné dr. Kükáló

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő